

A.1 Sídla pod vodou

Jiří Jersey Buchta

Jen málokdo ze suchozemců, kteří se neponořili do podmořského světa, si dokáže představit tu preciznost, komplexnost a současně velkorysost, s níž vodní národy budují svá sídla. Opomeneme-li vskutku primitivní stavby toglóů (měl jsem je možnost spatřit jen jednou při divoké výpravě po jedné z cest sestupující trhlinou v Araveidské planině) a čistě predátorských nebo migrujících ras z hlubin, vždy v nich lze vystopovat tři výše zmíněné rysy.

Základním materiálem podmořských stavitelů jsou podvodní rostliny a to jak ve své živé, tak neživé formě. Některé se zasazují přímo na místa budoucích staveb a v průběhu prací se za pomoci nástrojů a magie přetváří do požadované podoby, jiné se nejprve sklízí, upravují, zbavují přebytečných částí (kořenů, stonků, listů nebo více částí naráz). Potřebné rostliny se pěstují ve velkém na plantážích, polích či v mořských lesích, aby se mohly později zpracovat do žádoucí formy. Pěstitelství technických plodin má obecně větší význam u podvodních národů než je tomu na souši. Důvodů je několik, ale patrně nejvýznamnější je fakt, že pod vodou vše za příznivých podmínek roste rychleji a je velmi snadné získat sazeničky většiny rostlin. Těžba v divokých podmořských lesech a pláních je výjimečná. Vyspělejší rasy jako aradeirité a numoni mají ve svém středu mnoho šlechtitelských odborníků, kteří dokáží s rostlinami pravé zázraky. Pod jejich rukama se za pomoci křížení a magie mění vlastnosti jednotlivých druhů, tak aby to co nejvíce vyhovovalo požadavkům stavitelů. V některých aradeiritských městech je dokonce šlechtitelství podmořských rostlin natolik rozšířené, že se stalo oblíbeným koníčkem laického obyvatelstva a je námětem běžných hovorů v hostincích a na tržištích.

Z dalších používaných stavebních materiálů hrají ještě velkou úlohu předměty ze světa nad hladinou. Vraky lodí jsou pro stavitele pravými poklady sčeznými a zabíranými jednotlivými městy a rasami. Co vedlo podmořské národy k tomu, že pro ně mají takový význam, se mi nepodařilo vypátrat. Zdá se, že v tomto směru narážím na jazykovou, možná dokonce myšlenkovou bariéru, která nám nedovoluje si navzájem porozumět. Do té míry, co jsem byl schopen pochopit, se zdá, že vraky lodí mají pro podmořské národy silný náboženský a magický význam, který však nepramení z poznání, ale spíše z nějakých hluboce zakořeněných věr. Zkoušel jsem dojednat svým aradeiritským přátelům obchod se všemi materiály, z nichž se lodě staví, ale oni ji zdvořile odmítli se shovívavým úsměvem. V tomto směru bude potřeba mudrce či čaroděje z univerzity, aby tuto záhadu vysvětlil.

Velmi specifickou úlohu při stavbách pod hladinou moře hraje raís. Tato úžasná substance neuvěřitelných vlastností se pod rukama schopného stavitele mění v jakéhosi ducha domu, neviditelného pomocníka, jenž zajistí uje teplo a světlo, ale také dokáže zacelovat trhliny v podlaze a zdech, udržuje spoje materiálů pevné a umí přizpůsobit budo v potřeby jeho obyvatel (třeba změnou velikostí vstupních otvorů). K ovládnutí raísi a jejímu využití při stavbě budov je třeba značných magických znalostí, a proto jsou podmořští stavitelé jedni z nejschopnějších čarodějů v modré hlubině. Práce na podmořských městech a osadách se mnohem více podobá umění než dřině známé ze suchozemě. Stavitel je génius v záchvatu tvůrčího požehnání a jeho pomocníci jsou jeho ruce a prsty, snažící se realizovat představy a záměry svého mistra. Samotný proces stavby si v ničem nezadá s výsledkem, možná je ještě působivější.

A jak vypadá samotné podmořské město v okamžiku, kdy jej stavitelé a jejich družiny opustí? První věc, která bije do očí už z dálky, je trojrozměrnost, prostorovost. Města na povrchu jsou jedna vedle druhé placky, které sem tam vyčnívají věžemi do nebe nebo se zavrtávají sklepy do země. Podvodní sídlo je spíše jako obrovská sněhová vločka nebo jako koruna stromu, jen

mnohem více propletené cestami a bez jediného centra, kam by se všechny sbíhaly. Dovnitř lze vstoupit odkudkoliv, ale není to zrovna zdvořilé. Lepší je užít některou ze vstupních bran, jejichž proplutím vzdáváte místním obyvatelům úctu a zavazujete se zachovávat zdejší zákony. Za to se vám dostane vstřícného postoje místních úřadů a také obyčejní obyvatelé na vás pohlížejí spíše jako na hosta než cizince.

Cesty ve městě jsou vyznačeny podobně jako ve volném moři rostlinami či malými rybkami tvořícími pestrobarevný řetěz, ale neslouží ani tak k navigaci jako spíše k demonstraci bohatství jednotlivých měst. Cesty jsou pýchou obyvatel a starost o ně berou jako otázku prestiže a osobní cti. Proto od každého domu vede celá řada malých i větších stezek směrem k obydlím přátel a k důležitým městským cestám či stavbám. Ve většině podmořských osad se udržuje nepsaný zvyk, že rostlinami značené cesty míří k veřejným institucím a rybkami značené cesty naopak k soukromým stavbám.

Podobně jako na souši najdeme v městech pod hladinou hostince, obchody, tržiště, chrámy, noclehárny, paláce, vily, zahrady a další stavby. Ovšem málokterá má pevné a plné stěny, podlahu a strop. Tady není třeba se chránit proti povětrnostním jevům a vodní nejsou tak nepříjemné, nebezpečné nebo se s nimi dokáže vypořádat magická ochrana města. Proto není neobvyklé vplouvat do hostince zesponu a sedět na volně plujících rostlinných křeslech a stoličkách. Stěny často chybí úplně a obrysy domu vyznačují jen zdobené sloupy. Občas se stavba dokonce v čase mění, stěny, podlahu i strop se mění, zvětšují, zmenšují, přesunují a mizí podle schématu, jež jim vetkl do základů stavitel. Zvláštností pak jsou migrující domy unášené uměle vytvářenými proudy, které však velmi narušují strukturu města a bývají proto trnem v oku jeho správcům. Hloubku a trojrozměrnost světa si lze vychutnat v plné míře například v divadlech, která nechávají hosty plout uprostřed dění a kolem nich vytvářejí strhující podívanou.

Vyspělejší města (aradeiritské, numonské, některé na Araveidské planině) mají centrální osvětlení cest i domů a zajištěný sběr odpadu a exkrementů, jež se pomalu a špatně rozkládají. V primitivnějších komunitách se problém znečištění řeší vyvoláním kouzel tvořících mořské proudy. V globálním měřítku je však tento problém méně palčivý než na suchozemi.

Velikost a struktura sídel se národ od národu liší. Aradeirité staví rozsáhlá města členěná na jednotlivé čtvrti, jež svými ulicemi prorůstají na míle daleko do hlubin moře. Na jejich předměstích se nacházejí rozsáhlé plantáže na zemědělské i technické plodiny, o kus blíže k centru jsou zpracovatelské manufaktury, laboratoře, řemeslné a magické dílny. Dohromady zajišťují svému městu samostatnost a nezávislost. Aradeirité obchodují především se vzácným zbožím z nedozírných hlubin a z povrchu, běžné zboží se prodává z valné většiny jen na místních trzích a pochází přímo z městské produkce.

Numonské kolonie jsou o poznání méně megalomanské a působivé. I ty nejstarší se nikdy nerozrostly v jakémkoliv místě více jak kilometr v šířce. To je dáno numonskou kočovnou krví, která je neustále žene dál a pryč. Jen starci a mladé rodiny čekající dítě se zdrží delší dobu na jednom místě a mají čas rozšiřovat už vybudovaná sídla. Někdy si numonci dokonce najímají příslušníky jiných ras, aby se jim o některou z osad v době jejich nepřítomnosti postarali a zajistili, aby zcela nepodlehla vlivu počasí a drancování nepřátel.

Mezi araveidskými kmeny je rozšířeno zejména stavitelství na podloží, jen málokdy jejich osada volně plave bez pevných základů či ukotvení. Araveidané se nikdy nedokázali zbavit svých kořenů. Proto také jejich stavby sestávají z velké části z kamene a rostliny se jako stavební materiál uplatňují spíše vzácně a jen u invenčnějších a svobodomyšlnějších kmenů. Většina araveidských staveb připomíná citadely nebo tvrze, opevněné, těžce přístupné a s minimem vchodů. Často z nich vedou tajné chodby do blízkých jeskynních systémů.

Primitivní a hlubinné národy (což až v nápadném počtu případů znamená totéž) využívají ke svým obydlím a sídlům přírodní útvary. Většinou hledají nějaká těžko přístupná skaliska, pukliny, jeskyně nebo husté podmořské lesy, kde je možné se skrýt a snadno bránit i proti

velké přesile. Není výjimkou, že se okolo jejich osad rozkládají otrávené vody, vřící prameny nebo příšera, kterou primitivové uctívají jako božstvo.

Zvláštní místo mezi stavbami mají elfi „hnízda“, gdnuwagy. Jejich podobnost s ptačími stavbami přímo bije do očí. Elfové je však nestaví v korunách košatých tógutanů v podmořských lesích, ale u jejich kořenů. Každý elf má své vlastní, ale také každá rodina staví gdnuwago a existují hnízda společně budovaná přáteli či spřízněnci. Čas od času přinášejí elfové stébla rostlin, mušle, cetky i vzácné předměty, aby je vetkali do svých hnízd. Jejich stavba nikdy nekončí, dokud nezemře i ten poslední elf, který má k danému gdnuwagu citovou vazbu.

Když tak proplouvám Zářivou hlubinou a mímím Korálovou vyhlídku, v očích světlo lamp napájených raísí, zdravím své známé i naprosto cizí aradeirity, občas zahlédnu méně povědomý tvar numonského či elfího tělo, musím si v duchu přiznat, že podvodní svět je krásnější než ten na povrchu. V podstatě se není čemu divit, pokud nás některé podvodní národy vnímají jako neohrabané barbary.

Eruš Trusk, Cestopis po civilizacích podmořských a hlubinných